

ZAKON O SOCIALNEM VKLJUČEVANJU INVALIDOV

DRUŽBA
B R E Z
DISKRIMI
NACIJE

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

Projekt ZaVse/4ALL sofinancirata Republika Slovenija in
Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

KAJ JE ZAKON O SOCIALNEM VKLJUČEVANJU INVALIDOV?

Država je napisala in sprejela

Zakon o socialnem vključevanju invalidov.

Na kratko napišemo ZSVI.

Zakon o

Socialnem

Vključevanju

Invalidov.

Pred tem zakonom

Prej smo imeli v državi Sloveniji drug zakon.

Reklo se mu je

Zakon o družbenem varstvu

duševno in telesno prizadetih oseb.

To je bil **star** zakon.

Stvari niso bile dobro urejene za vse ljudi.

Zakon **ni** poskrbel za ljudi:

- po poškodbi glave,
- z gluhoslepoto,
- s hudimi motnjami avtističnega spektra

Novi zakon

Novi zakon je namesto starega.
To pomeni,
da stari zakon zdaj ne velja več.

Novi zakon je prinesel nove stvari.
Dober je zato,
ker je boljši za ljudi z ovirami.

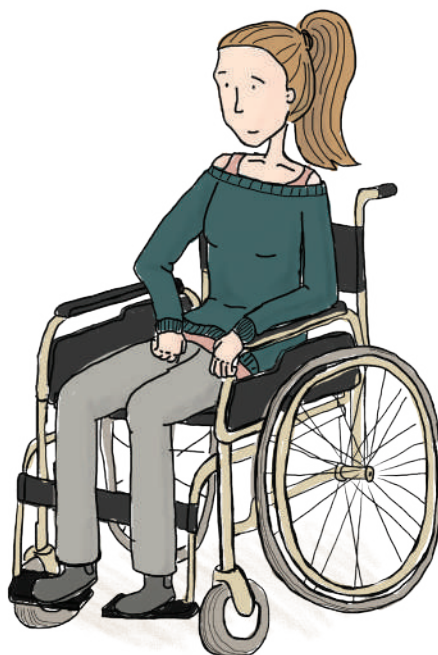
Ljudem z ovirami v slovenskih zakonih
rečemo **invalidi**.

Tudi zakon, o katerem pišemo,
govori o invalidih.

Zato moramo to besedo uporabiti
tudi v naši knjigi.

S pomočjo novega zakona bodo invalidi
lahko živeli boljše življenje.

Zakon je pomemben za:

- invalide,
- njihove družine,
- druge ljudi.

KAKO BEREMO TO KNJIGO?

Ta knjiga je priročnik.

V njem pišemo o

Zakonu o

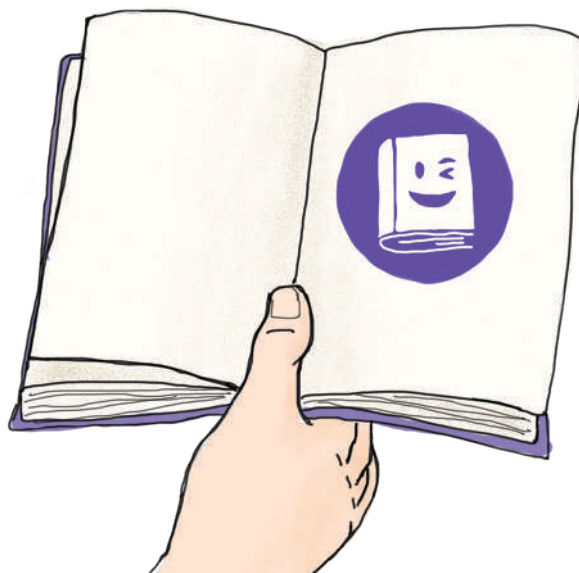
socialnem vključevanju invalidov.

Lahko branje

Knjiga je napisana v **lahkem branju**.

To pomeni,

da jo lažje razumemo in beremo.

Slike

Zraven besedila so **slike**.

Slike pomagajo,
da stvari še bolje razumemo.

V knjigi boste na primer
večkrat videli te ljudi:

Kratika

V knjigi je kratica **ZSVI**.

ZSVI pomeni

Zakon o socialnem vključevanju invalidov.

Vsakič,

ko v knjigi napišemo ZSVI,

pišemo o

Zakonu o socialnem vključevanju invalidov.

Originalni zakon

Na koncu knjige je tudi **originalni zakon**.

Čisto tak,

kot so ga napisali strokovnjaki.

Ta knjiga vam ta zakon pomaga razumeti.

Če želite zakon dobro spoznati,
morate uporabiti originalni zakon.

Spol

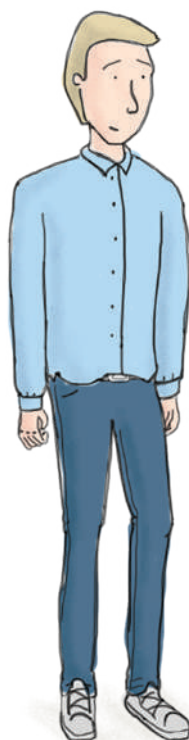
V knjigi uporabljamo moško slovnično obliko.

To pomeni, da pišemo tako,

kot bi govorili z moškim.

Pri tem pa mislimo na oba spola,

moškega in ženskega.

KAJ JE V KNJIGI?

Knjiga je razdeljena na **3 DELE**:

1. V prvem delu knjige so GLAVNA POGLAVJA.

Tam so napisane najpomembnejše stvari.

2. V drugem delu knjige so DODATNA POGLAVJA.

Tam razlagamo različne stvari,

ki jih omenja Zakon o socialnem vključevanju invalidov.

Mogoče ne boste brali dodatnih poglavij.

Nič hudega.

Izberite stvari,

ki so za vas pomembne.

3. Na koncu knjige je **originalni**

Zakon o socialnem vključevanju invalidov.

V knjigi smo napisali pomembne stvari,
na primer:

- kaj je v Zakonu o socialnem vključevanju invalidov in
- katere stvari so za invalide nove.

To piše v poglavju **Kaj je v zakonu?**.

Kdo ima pravice iz tega zakona,
piše v poglavju **Za koga je zakon?**.

Zakon ureja na primer:

- status invalida,
- pravice do denarja,
- pravice do storitev.

To piše v poglavju **Zakaj ta zakon?**.

Napisali smo tudi,
katere so pravice do denarja.
To piše v poglavju **Pomoč z denarjem**.

Pomembno poglavje je tudi
Socialno vključevanje invalidov v skupnost.

Tam pišemo:

- kaj je socialno vključevanje in
- katere so pravice socialnega vključevanja.

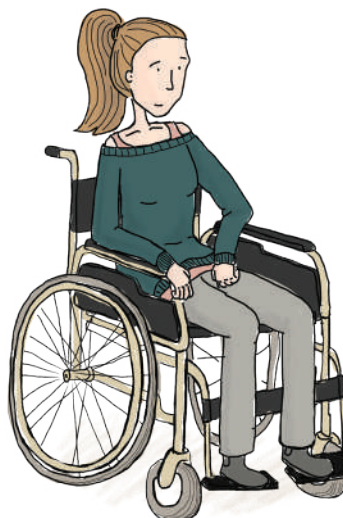
POMEMBNO:

V knjigi piše,
kdo je **invalid**.

To je pomembno vedeti.

V zakonu je namreč določeno,
kdo lahko dobi **status invalida**.

Pravice iz tega zakona
imajo namreč samo ljudje,
ki imajo status invalida **po tem zakonu**.

V knjigi boste izvedeli,
kaj mora človek narediti,
da dobi status invalida.
Temu rečemo **postopek**.

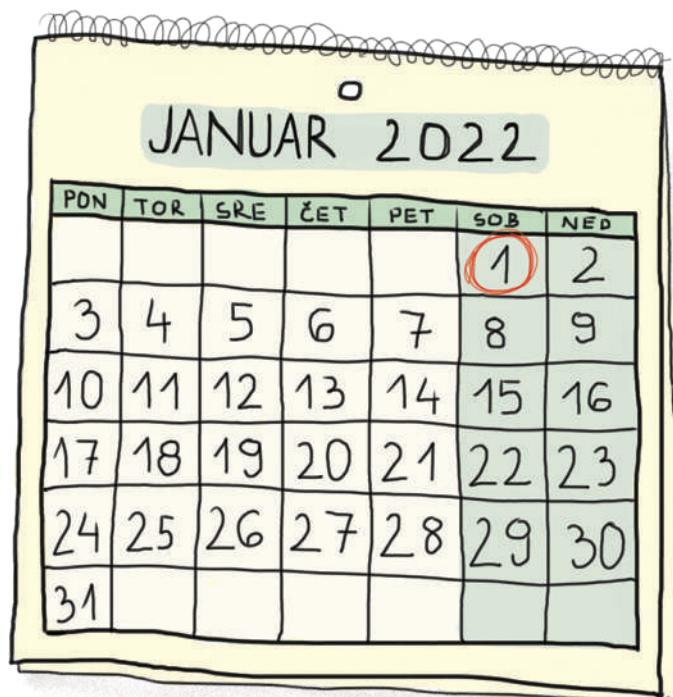
Postopek je tudi to,
kar mora človek narediti,
da dobi pravico do
storitev socialnega vključevanja.

Več o tem postopku bo država napisala takrat,
ko bo mogoče dobiti storitve.

Leta 2020 storitev namreč še ni.

Storitve se bodo začele 1. januarja leta 2022.

Zakon se bo v prihodnosti morda še spremenil.

Pomembno je,

da sledite spremembam.

V knjigi imajo poleg invalidov posebne vloge še na primer:

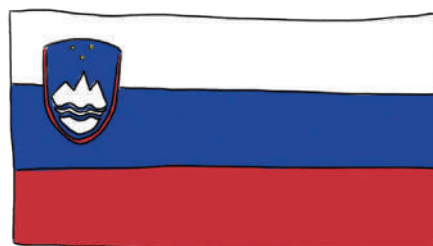
- **center za socialno delo**

- **država**

Država je napisala zakon.

Država da denar za storitve in denarno pomoč.

- **izvajalec storitev socialnega vključevanja**

GLAVNA POGLAVJA

- **SOCIALNO VARSTVO IN SOCIALNA VKLJUČENOST**
- **KAJ JE V ZAKONU?**
- **ZA KOGA JE ZAKON?**
- **STATUS INVALIDA**
- **KAKO DO STATUSA – POSTOPEK**
- **PRAVICA DO DENARJA**
- **PRAVICA DO STORITEV SOCIALNEGA VKLJUČEVANJA**
- **KAKO DO STORITEV – POSTOPEK**

SOCIALNO VARSTVO IN SOCIALNA VKLJUČENOST

Da bomo lažje razumeli,
kar piše v zakonu,
poglejmo, kaj sta:

- **socialno varstvo** in
- **socialna vključenost.**

Kaj je socialno varstvo?

Socialno varstvo je namenjeno temu,
da človek, družina ali
skupina ljudi:

- ne pade v socialno stisko ali
- se iz socialne stiske reši.

Socialne stiske so lahko različne,
na primer:

- samota,
- revščina ali
- zlorabe.

Socialno varstvo ima za te stiske različne **rešitve**.

Tem rešitvam rečemo **socialnovarstvene storitve**.

Storitev je veliko.

Nekatere morda poznate,
na primer:

- osebna pomoč,
- pomoč družini,
- vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji.

Storitve nam pomagajo,
da nismo izključeni.

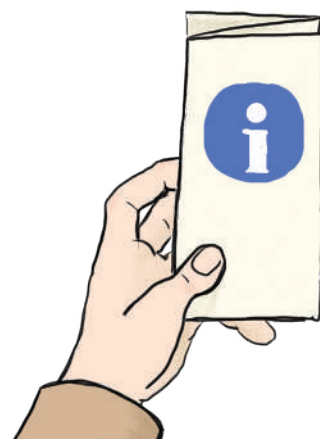
Zaradi teh storitev lahko ljudje,
ki ne morejo čisto sami poskrbeti zase,
dostojno živijo.

Dostojno življenje je običajno življenje
brez večjih težav.

Več o pravici do socialnovarstvenih storitev
piše na primer v:

- Vodniku po pravicah invalidov,
- Pravilniku o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev.

Storitve dobimo na primer:

- na centrih za socialno delo,
- v zavodih,
- v drugih centrih.

POMEMBNO:

Če smo v socialni stiski,
pokličemo ali gremo
na **center za socialno delo**,
ki je v našem kraju.
Povedali nam bodo,
kaj narediti.

Na centru za socialno delo nam bodo povedali,
katere socialnovarstvene storitve
lahko koristimo.

Kaj je socialna vključenost?

Socialna vključenost pomeni, da je človek del skupnosti, v kateri živi.

Skupnost je skupina ljudi, ki si delijo neko okolje. Mogoče skupaj živijo ali jih zanimajo podobne stvari. Rečemo, da imajo skupne interese. V skupnosti so ljudje povezani.

Skupnosti so na primer:

- družina,
- ljudje v šoli,
- ljudje v službi,
- ljudje v kraju.

Vsi ljudje, tudi invalidi, imamo pravico biti vključeni v vse, kar se v skupnosti dogaja.

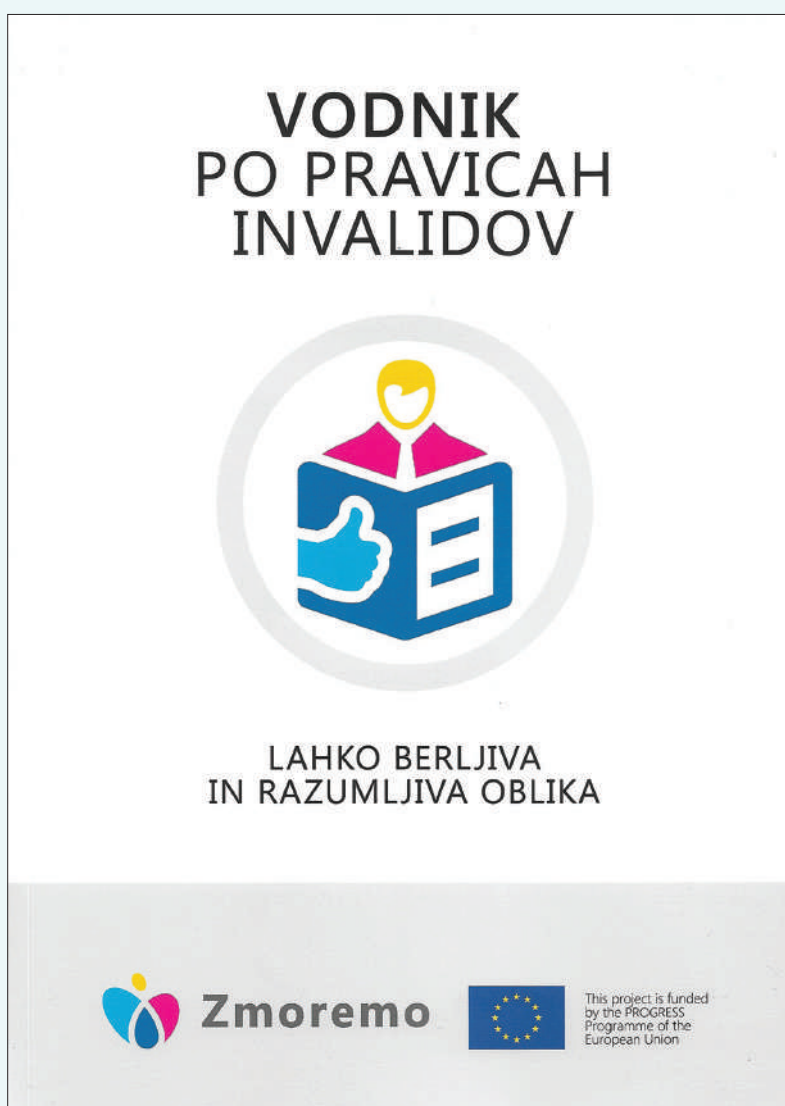

O socialnem varstvu in vključenosti piše v
lahkoberljivi in razumljivi obliki Vodnika po pravicah invalidov.

Dobimo ga na spletni strani:

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MDDSZ/Invalidi/Zmoremo/Lahko_berljiva_in_razumljiva_oblika_Vodnika_po_pravicah_invalidov.pdf

Izgleda tako:

KAJ JE V ZAKONU?

V zakonu so napisane **pravice** invalidov.

Napisan je tudi postopek,

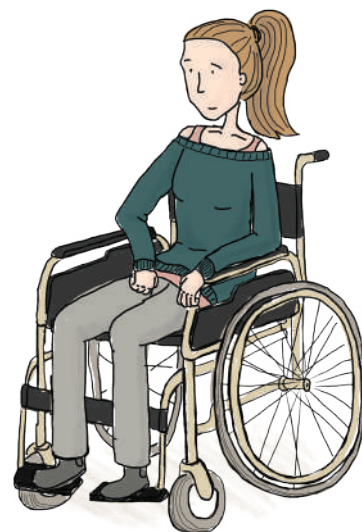
kako človek dobi **status invalida**.

V zakonu piše,

kdo lahko dobi status invalida po **tem zakonu**.

Piše tudi,

katere so **pravice do denarja**.

NOVO V ZAKONU

Zakon invalidom prinaša **več pravic**.

Napisane so možnosti,

ki jih invalidom nudi država.

Tem možnostim rečemo socialnovarstvene storitve.

Storitve imajo svoja imena:

- institucionalno varstvo;
- varstvo, vodenje in zaposlitev;
- storitve socialnega vključevanja.

ZA KOGA JE ZAKON?

Zakon je za ljudi,
ki potrebujejo pomoč in podporo.

Ljudje imamo lahko različne stiske in težave,
na primer:

- nismo zdravstveno zavarovani,

- nimamo dovolj denarja za hrano,

- ljudje v skupnosti nas ne sprejmejo.

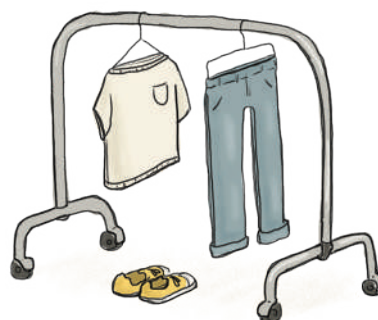

Država skrbi,
da človek v stiski dobi na primer:

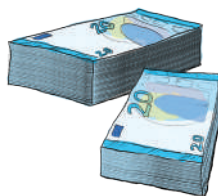
- sobo ali stanovanje,

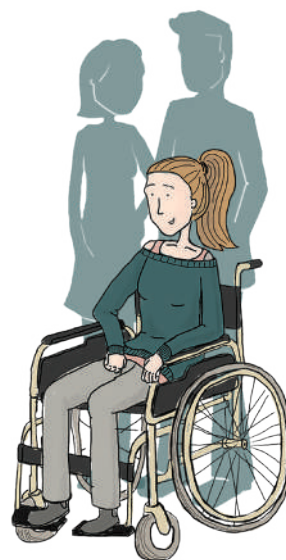
- hrano in obleko,

- dovolj denarja,
da preživi,

- ljudi, ki mu pomagajo.

STATUS INVALIDA

Invalid ali človek z invalidnostjo je človek, ki ima ovire pri različnih stvareh.

Zaradi ovir stvari ne more delati na tak način kot ostali ljudje.

Invalid je torej človek, ki ima težave.

Zaradi težav ne more živeti čisto tako, kot običajno živijo ljudje.

Invalidi imajo različne ovire.

Lahko:

- se težko gibajo,
- ne vidijo ali ne slišijo,
- težje razumejo,
- imajo druge težave.

Zaradi teh stvari človek mogoče vsega ne more delati sam.

Na primer:

- ne more si sam urediti službe in zaslužiti denarja,
- ne more sam iti k zdravniku ali v lekarno.

V zakonu piše o več vrstah invalidnosti:

- o zmernih, težjih ali težkih motnjah v duševnem razvoju,
- o težki gibalni oviranosti,
- o hudih motnjah avtističnega spektra,
- o glushoslepoti,
- o zmerni do hudi poškodbi in okvari možganov.

Več o teh invalidnostih piše v dodatnih poglavjih.

Ljudje, ki imajo te invalidnosti, lahko dobijo **status invalida** po tem zakonu.

Status je podobno kot položaj ali ocena.

Človek, ki ima status, ima določene pravice.

Da človek dobi status invalida, mora torej imeti eno od zgornjih invalidnosti.

So pa še drugi **pogoji**:

1. En tak pogoj je **starost**.

Človek mora postati invalid pred 18. rojstnim dnevom.

Če hodi v šolo,
mora postati invalid pred
26. rojstnim dnevom.

So tudi izjeme.

Nekateri ljudje postanejo invalidi
kasneje v življenju.

Če človek postane invalid,

preden se zaposli,

tudi lahko dobi status invalida
po tem zakonu.

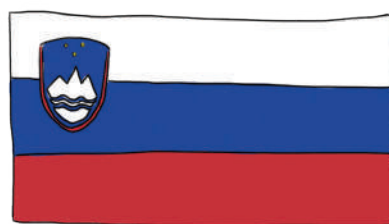

2. Drugi pogoj je, da je človek:

- **državljan** Republike Slovenije ali
- tujec,

ki ima stalno prebivališče ali

dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji.

POMEMBNO:

Določene pravice ljudje dobijo
tudi po drugih zakonih.

Če pravic ne dobijo po drugih zakonih,
lahko dobijo status invalida po tem zakonu.

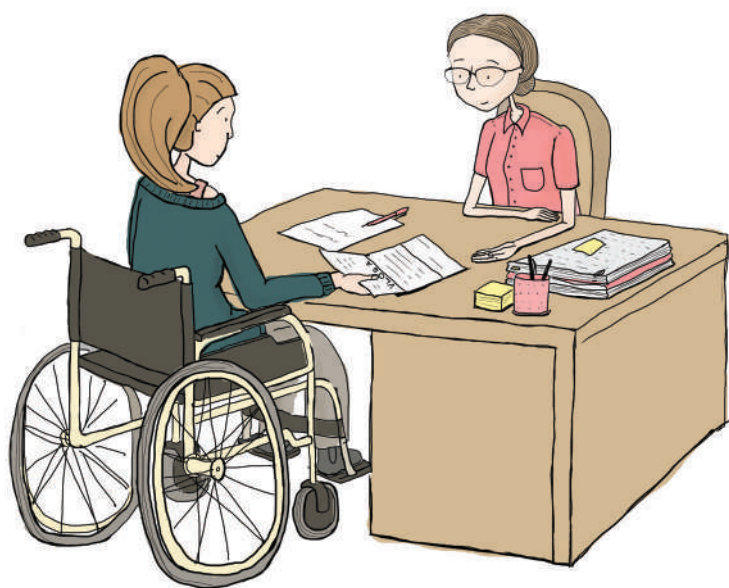
KAKO DO STATUSA – POSTOPEK

Da človek dobi status invalida,
se morajo zgoditi določene stvari.
Temu rečemo **postopek**.

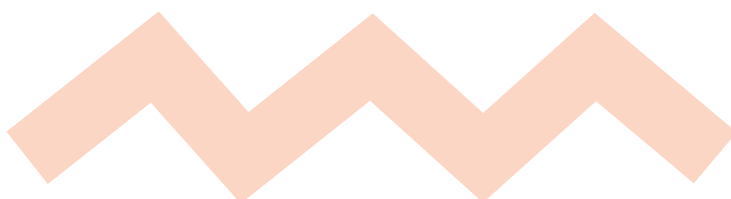
Postopek ima 2 koraka:

1. KORAK

Človek mora dati **vlogo**
na **center za socialno delo** v kraju,
kjer ima stalno prebivališče.

Vlogo lahko vloži sam ali
pa jo vloži njegov zakoniti zastopnik.

Zraven vloge mora dati posebne papirje,
dokumente.

Ti dokumenti so:

- **odločba o usmerjanju**

V odločbi o usmerjanju piše,
v katero šolo gre otrok s posebnimi potrebami.

- odločba centra za socialno delo o
pravici do dodatka za nego otroka

- **mnenje invalidske komisije**

Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
(rečemo mu tudi ZPIZ)

Dokumente napišejo strokovnjaki.

POMEMBNO:

Invalid ima lahko zakonitega zastopnika.

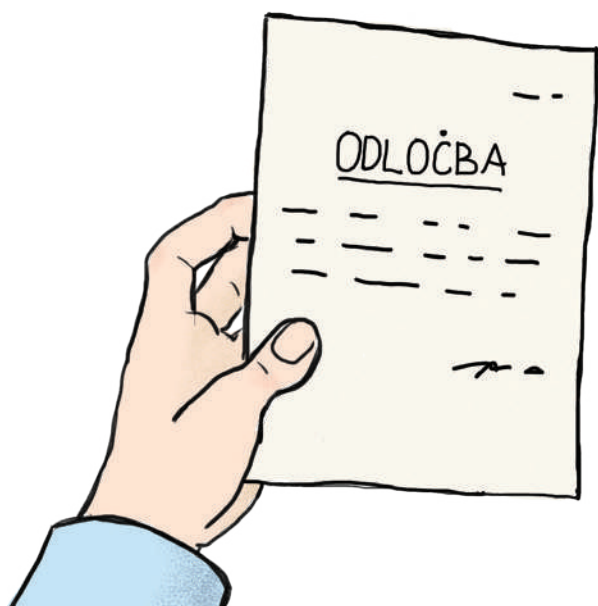
Kdo je zakoniti zastopnik,
piše na strani 49.

Če ima invalid zakonitega zastopnika,
zastopnik sodeluje pri stvareh, o katerih govorimo.

2. KORAK

Če ima človek vse pogoje,
center za socialno delo napiše **odločbo**.
V odločbi piše,
da je človek dobil **status invalida** po tem zakonu.

ZANIMIVO:

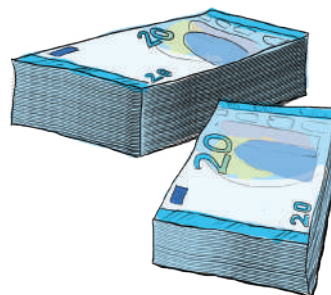
Včasih se center za socialno delo ne more odločiti.
Mogoče kakšna stvar ni čisto jasna.
Mogoče človek nima vseh pogojev.
Takrat center za socialno delo prosi za pomoč
Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Soča.
Centru za socialno delo
pomagajo odločiti ljudje iz Soče,
ki se na te stvari spoznajo.

PRAVICA DO DENARJA

Invalidi imajo po tem zakonu
pravico do posebnega denarja.

Temu rečemo **denarni prejemek**.

Denarni prejemek pomaga,
da lahko invalid živi kot ostali ljudje.
Denarni prejemek je denarna pomoč.

V tem zakonu sta 2 vrsti denarne pomoči:

- **nadomestilo za invalidnost** in
- **dodatek za pomoč in postrežbo**.

Nadomestilo za invalidnost

Ta denar je za **glavne življenjske stroške**,
na primer:

- hrano,
- obleko in obutev,
- položnice.

O pravici do tega denarja **odloča**
center za socialno delo.

Denar **nakaže**

Zavod za pokojninsko in
invalidsko zavarovanje
Slovenije (ZPIZ).

Človek lahko nadomestilo dobi,
ko je star **18 let**.

Če je postal invalid kasneje v življenju,
dobi pravico do nadomestila,
ko dobi status invalida.

Denar dobi naslednji mesec.

NA PRIMER:

Pero dobi status invalida oktobra.

Do denarja je upravičen od 1. novembra naprej.

POMEMBNO:

Denarno nadomestilo je posebej pomembno
za mlade ljudi.

Mlad človek lahko postane invalid,
preden dobi prvo službo.

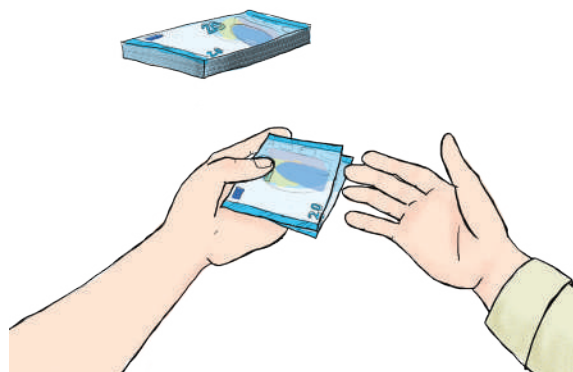
Takrat še nima pravic po drugih zakonih.

Lahko pa dobi denarno nadomestilo po tem zakonu.

Nadomestilo za invalidnost ni vedno enako.
Invalid ne dobiva vse življenje enako denarja.
Spremeni se,
ko se spremeni višina denarne socialne pomoči.

ZANIMIVO:

Zaradi tega zakona bo invalid
lahko dobil pravo službo.
Ta čas, ko bo dobival plačo,
mogoče ne bo dobival nadomestila za invalidnost.
Če bo njegova plača zelo majhna,
pa bo zraven dobival še toliko nadomestila,
da bo imel minimalno plačo.
Če službe ne bo imel več,
bo spet lahko dobival celo
nadomestilo za invalidnost.

Dodatek za pomoč in postrežbo

Invalidi imajo različne ovire.

Mogoče zaradi ovir potrebujejo pomoč drugih.

Drugi ljudje jim pomagajo
pri glavnih življenjskih potrebah.

Pravimo, da tak človek potrebuje
pomoč in postrežbo drugih ljudi.

Zato ima pravico do denarja.

Denarju rečemo **dodatek za pomoč in postrežbo**.

Koliko dodatka za pomoč in postrežbo človek dobi,
je odvisno od tega,
koliko pomoči potrebuje.

Vlogo za dodatek za pomoč in postrežbo
damo na ZPIZ.

ZPIZ je kratica za

Zavod za

Pokojninsko in

Invalidsko

Zavarovanje

Slovenije.

ZANIMIVO:

Dodatku za pomoč in postrežbo
se je včasih reklo
dodatek za tujo nego in pomoč.

Kaj pa, če ima človek invalidnino ali pokojnino?

Invalid lahko dobi:

- družinsko **pokojnino** ali
- družinsko **invalidnino**.

Še vedno pa ima pravico do nadomestila.

Pokojnina ali invalidnina sta lahko nižji od nadomestila.

To pomeni, da bi invalid dobil manj denarja, če bi imel samo pokojnino ali invalidnino.

Ker pa ima pravico do nadomestila, dobi zraven še del nadomestila.

Rečemo, da dobi **delno nadomestilo**.

Ko k pokojnini ali invalidnini prišteje delno nadomestilo, je to skupaj toliko denarja, kot je vredno polno nadomestilo.

Več o tem piše
v originalnem zakonu
v poglavju Denarni prejemki.

PRAVICA DO STORITEV SOCIALNEGA VKLJUČEVANJA

Že pred tem zakonom je imel invalid na voljo

2 vrsti storitev:

- vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji in
- institucionalno varstvo.

Z novim zakonom država hoče pomagati invalidom, da bi:

- čimbolj samostojno živeli,
- imeli pravice,
- bili vključeni v skupnost in
- od ljudi v skupnosti dobili podporo.

Ljudje v skupnosti so ljudje,
ki se z invalidi kakorkoli srečujejo.

Država je za invalide naredila:

- nove **programe** in
- nove **priložnosti za učenje**.

Rečemo jim:

- inovativni programi in
- usposabljanja za invalide.

V teh programih se bodo ljudje **učili** na primer stvari, ki jih moramo delati vsak dan.

Vadili bodo stvari,
ki jih že znajo,
da jih ne bi pozabili.

Ljudje, ki so dobili možgansko poškodbo ali okvaro,
se bodo učili samostojno živeti.

Prebivanje s podporo je ena od storitev.

Pomeni samostojno življenje
1 ali več invalidov.

S podporo lahko ljudje v skupnosti živijo bolj samostojno.

Storitve niso samo za mlade,
ampak tudi za invalide,
starejše od 65 let.

Nove programe bodo izvajali ljudje in organizacije,
ki imajo znanje o invalidih.

Rečemo jim **izvajalci**.

Morajo imeti posebno znanje
za delo z invalidi.

Rečemo,
da so za delo z invalidi **usposobljeni**.

POMEMBNO:

Ljudje, ki imajo že zdaj
socialnovarstvene storitve,
bodo imeli pravico le do tistih storitev socialnega vključevanja,
ki se zdaj še ne izvajajo.

Več o socialnem vključevanju
invalidov v skupnost
seveda piše v originalnem zakonu.

KAKO DO STORITEV – POSTOPEK

Storitve socialnega vključevanja

leta 2020 še niso na voljo.

Ko pa bodo,

bo moral človek,

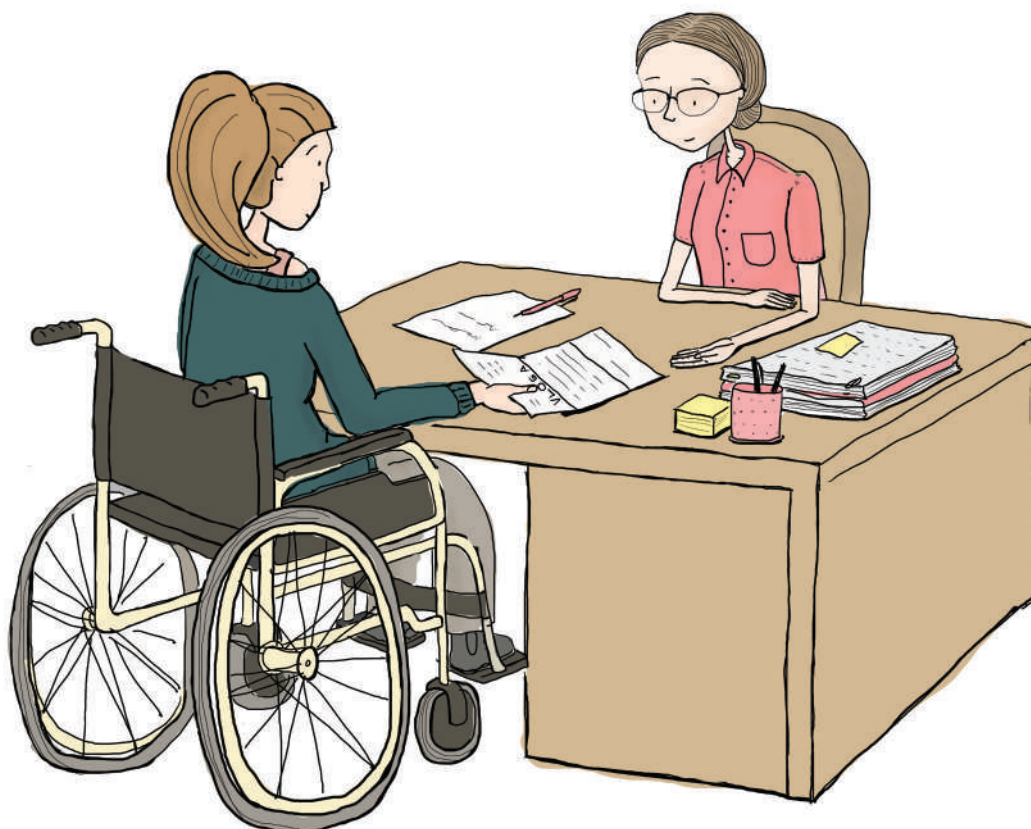
ki jih bo želel koristiti,

začeti **postopek**.

Postopek ima več korakov:

1. KORAK

Človek da **vlogo** na **center za socialno delo**.

2. KORAK

Center za socialno delo imenuje **komisijo**.

Komisija je skupina strokovnjakov.

Strokovnjaki se spoznajo na potrebe invalidov.

Komisija napiše **mnenje**.

To je poseben dokument.

V njem piše,

katere storitve invalid potrebuje.

3. KORAK

Center za socialno delo napiše **odločbo**.

V odločbi piše,

da ima človek pravico do
storitev socialnega vključevanja.

Če se invalid z odločbo ne strinja,
se lahko pritoži.

4. KORAK

Invalid koristi storitve,
ki jih ponujajo izvajalci.

Invalid se odloči,
katero storitev bo koristil.

Izvajalec storitev socialnega vključevanja
in invalid podpišeta **dogovor**,
kako bosta storitve izvajala.

POMEMBNO: VREDNOTNICA

Center za socialno delo izda **vrednotnico**.

Vrednotnica je posebno potrdilo.

Velja namesto denarja.

Na vrednotnici pišeta
ime in priimek invalida.

Piše tudi,
katere storitve lahko invalid z njo plača.

SPREMEMBE

Če se pri invalidu kaj spremeni,
on ali izvajalec to sporočita centru za socialno delo.
Komisija invalida še enkrat oceni.

POMEMBNO:

Človek ima lahko po več zakonih enake pravice.

Kdor ima na primer pravico do
storitev iz tega zakona,
ima lahko pravico do storitev
tudi po drugih zakonih.

To je zato, ker včasih različni zakoni
pišejo o enakih stvareh.

Invalid lahko pravico uveljavlja samo po enem zakonu.

Kateri zakon bo to, si izbere sam.

NE POZABITE:

Pravice iz tega zakona uredimo na
centru za socialno delo.

Tam uredimo:

- pravico do statusa invalida,
- pravico do nadomestila za invalidnost,
- pravico do dodatka za pomoč in postrežbo,
- pravico do storitev socialnega vključevanja invalidov.

DODATNA POGLAVJA

- **VRSTE INVALIDNOSTI**
- **KAJ JE POSLOVNA SPOSOBNOST?**
- **STATUS INVALIDA PO DRUGIH ZAKONIH**
- **TEŽKE BESEDE**

VRSTE INVALIDNOSTI

Zakon je namenjen ljudem z različnimi vrstami invalidnosti.

V zakonu so napisane **diagnoze**.

Diagnoza v medicini pomeni, da smo pri človeku določili bolezen.

V zakonu piše o:

- ljudi z zmernimi, težjimi ali težkimi motnjami v duševnem razvoju,
- težko gibalno oviranih ljudi,
- ljudi s hudimi motnjami avtističnega spektra,
- ljudi z gluhoslepoto,
- ljudi z zmerno do hudo poškodbo in okvaro možganov.

Ljudje z zmernimi, težjimi ali težkimi motnjami v duševnem razvoju

V slovenskih zakonih ljudem,
ki se na primer učijo bolj počasi in
težje razumejo stvari,
rečemo ljudje z motnjami v duševnem razvoju.
Eni strokovnjaki motnjam v duševnem razvoju
rečejo intelektualna ovira.

Motnja v duševnem razvoju **ni** bolezen.

Ne zdravimo je.

Človek, ki ima diagnozo
motnja v duševnem razvoju,
ni bolan.

Razen seveda,
če ima kakšno bolezen.

Ljudje z motnjami v duševnem razvoju
imajo enake potrebe kot vsi ljudje.

Ljudje si navadno želimo:

- družbe drugih ljudi,
- varnosti,
- da bi nekje lepo in dobro živeli,
- da bi se učili in delali,
- da bi bili samostojni.

Kot vsi ostali ljudje

so si tudi ljudje z motnjami v duševnem razvoju
med sabo zelo različni.

Eni ljudje z motnjami v duševnem razvoju
lahko živijo samostojno življenje.

Potrebujejo le malo podpore.

Eni pa potrebujejo pomoč in podporo
vse življenje, vsak dan.

Najtežje gibalno ovirani ljudje

Ti ljudje imajo velike težave pri:

- gibanju,
- prenašanju predmetov,
- premikanju ali
- ravnanju s predmeti.

Včasih se zaradi svoje invalidnosti ne morejo sami vključiti v skupnost.

Pri skrbi zase potrebujejo pomoč.

Potrebujejo ljudi,
ki jim pomagajo.

Ljudje s hudimi avtističnimi motnjami

Strokovnjaki pravijo,
da imajo ti ljudje zelo hudo neprilagojeno vedenje.
Kaj to pomeni?
To pomeni,
da se človek zaradi različnih razlogov
določenih stvari ni naučil.

Tak človek se težko pogovarja in
ima lahko težave z besedami.
Drugi ljudje ga zato težko razumejo ali
ga sploh ne razumejo.
Tak človek tudi zelo težko razume druge ljudi.
Zaradi tega so se pojavile še druge težave.

Včasih rečemo,
da človek živi v svojem svetu.
Zanima ga manj stvari.
Tak človek ima lahko veliko slabih dni.
Takrat je na primer zelo nemiren.
Težko zdrži na mestu ali
težko potrpi.

Ti ljudje večkrat ne morejo:

- samostojno živeti,
- hoditi v službo,
- zaslužiti denarja.

Ljudje z gluhoslepoto

Ljudje z gluhoslepoto imajo težave z:

- vidom in
- sluhom.

Strokovnjaki rečejo,
da ima človek z gluhoslepoto
manj kot polovico sluha.

To pomeni,
da zelo slabo sliši ali
pa sploh ne sliši.

Zelo slabo tudi vidi ali
pa sploh ne vidi.

Ljudje z zmerno do hudo možgansko poškodbo in okvaro

Človek s poškodbo možganov se včasih težko giblje ali pa se sploh ne more gibati.

Človek težko misli.

Stvari si po navadi težko zapomni.

Velikokrat težko govori

ali pa sploh ne govori.

Obnaša se drugače od ostalih ljudi.

Tak človek potrebuje

pomoč in podporo vsak dan.

Pomoč in podporo potrebuje pri običajnem življenju.

Eni potrebujejo tudi veliko nege.

KAJ JE POSLOVNA SPOSOBNOST?

V Vodniku po pravicah invalidov piše,
kaj je **poslovna sposobnost**.

Včasih odrasle osebe ne morejo skrbeti
same zase in poskrbeti za svoje koristi.

O teh ljudeh odloča sodišče.

Sodišče odloča o njihovi poslovni sposobnosti.

Poslovna sposobnost pomeni,
da se lahko nekdo sam odloča o svojih stvareh.

Poslovno sposobnost lahko sodišče človeku vzame za
vse stvari ali samo nekatere stvari.

Če mu je odvzeta poslovna sposobnost,
mu center za socialno delo določi **skrbnika**.

Skrbniku rečemo tudi **zakoniti zastopnik**.

Skrbnik je oseba, ki bo skrbela za tega človeka.

Skrbnika določi center za socialno delo
za določena opravila ali za stalno.

Skrbnik skrbi za osebo in njen denar.

Tudi to se zapiše v posebne knjige.

Poznamo tudi skrbništvo za posebni primer.

Skrbništvo za posebni primer

Pri skrbništvu za posebni primer ima oseba svojo poslovno sposobnost.

Sodišče ji je ni vzelo.

Človek dobi skrbnika le za določeno opravilo.

Skrbnik lahko na primer pomaga pri ravnanju z denarjem ali pri urejanju osebne izkaznice.

O skrbništvu za posebni primer odloča center za socialno delo.

Pri tem potrebuje potrdila in izvide od zdravnika.

STATUS INVALIDA PO DRUGIH ZAKONIH

Status invalida v državi Sloveniji ureja

Urad za invalide.

Urad je na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Status invalida lahko človek pridobi po več zakonih.

ZELO POMEMBNO:

Vsak status invalida ima določene pravice.

Te pravice urejajo različni zakoni.

Status invalida lahko podelijo različne organizacije, na primer:

- ZPIZ,
- Zavod za zaposlovanje Republike Slovenije in
- druge.

V tej knjigi pišemo o statusu invalida po

Zakonu o socialnem vključevanju invalidov.

TEŽKE BESEDE

Denarni prejemek

To je denar, ki ga človek dobi ali prejme od države.

Denar dobi kot pomoč za nek namen.

Dogovor

Ljudje se pogovorijo in sklenejo dogovor o določenih stvareh.

Dogovor potem napišejo ali pa se dogovorijo samo ustno.

Dogovor je lahko na primer:

- med 2 človekoma,
- med državami.

Dogovor je treba spoštovati.

Invalidnina

Človek se lahko pri delu poškoduje ali zaradi svojega dela zboli.

Večina ljudi je za tak primer zavarovana.

To pomeni,
da plačuje zavarovalnino.

Če se nesreča ali bolezen res zgodi,
ima potem človek pravico do denarja,
ki mu rečemo invalidnina.
Invalidnino človek dobiva vsak mesec.

Minimalna plača

Minimalna plača je osnovna plača delavca za določen mesec,
dodatki za delovno uspešnost in vsi dodatki, ki mu pripadajo.
Vsak delavec mora za delo,
ki ga je opravil,
dobiti toliko denarja, kot je denarja od minimalne plače.
Edini pogoj je,
da pri delodajalcu v Republiki Sloveniji
dela polni delovni čas.
O pravici do minimalne plače piše
v Zakonu o delovnih razmerjih in
v Zakonu o minimalni plači.

Nadomestilo

Nadomestilo je denar.
Nadomestil je več vrst,
na primer:

- nadomestilo za primer brezposelnosti,
- dnevno nadomestilo.

Za pravico do nadomestila
človek da vlogo.

Rehabilitacija

Pomeni, da nekaj dobimo nazaj ali
se nečesa ponovno naučimo.

Poznamo na primer zdravstveno rehabilitacijo.

Po nesreči se lahko na primer spet naučimo jesti z žlico.

**ZAKON
O SOCIALNEM
VKLJUČEVANJU
INVALIDOV
(ZSVI)**

ZAKON O SOCIALNEM VKLJUČEVANJU INVALIDOV (ZSVI)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina zakona)

Ta zakon ureja pravice in postopek pridobitve statusa invalida ali invalidke (v nadaljnjem besedilu: invalid) osebam s trajnimi prirojenimi ali pridobljenimi okvarami, ki se zaradi invalidnosti ne morejo socialno vključevati v skupnost brez nudenja storitev socialnega vključevanja in ne morejo samostojno opravljati večine ali vseh življenjskih potreb ter si zagotavljati sredstev za preživljanje, pravico do denarnih prejemkov in možnosti, ki jim jih zagotavlja država za njihovo enakovredno vključevanje v družbo.

2. člen

(namen zakona)

(1) Namen tega zakona je ustvarjati pogoje za čim enakopravnejše in enakovrednejše življenje oseb iz prejšnjega člena ob najširši družbeni podpori vseh, ki se z njimi na kakršen koli način srečujejo.

(2) Republika Slovenija zagotavlja invalidom po tem zakonu pravico do socialno varstvenih storitev (vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji ter institucionalno varstvo) po zakonu, ki ureja socialno varstvo.

(3) Zaradi spodbujanja razvoja in za izenačevanje možnosti invalidov Republika Slovenija spodbuja čim samostojnejše življenje in socialno vključevanje invalidov v skupnost, omogoča izvajanje inovativnih programov in usposabljanj za invalide, ki jih lahko izvajajo fizične ali pravne osebe ne glede na njihov pravni status, ki imajo pridobljena znanja s področja invalidnosti. Izvajanje programov in usposabljanj mora biti neprofitno.

(4) Izvajalci inovativnih programov in usposabljanj za invalide ter izvajalci storitev socialnega vključevanja v skupnosti morajo skrbeti za pravilno, kakovostno in varno izvajanje programov in storitev ter biti za svoje delo ustrezno usposobljeni.

(5) Republika Slovenija sofinancira izvajanje inovativnih programov in usposabljanj iz prejšnjega odstavka v okviru zagotovljenih proračunskih možnosti.

3. člen (status invalida)

(1) Status invalida po tem zakonu pridobijo polnoletne osebe:

- z zmernimi, težjimi ali težkimi motnjami v duševnem razvoju,
- z avtističnimi motnjami, ki imajo tako hudo obliko neprilagojenega vedenja, da jim onemogoča samostojno življenje in pridobivanje sredstev za preživljanje,
- gluhoslepi z najmanj 50 odstotno izgubo sluha po Fowlerju in prvo do vključno peto kategorijo slepote in slabovidnosti,
- z zmerno do hudo možgansko poškodbo ali okvaro in
- najtežje gibalno ovirane osebe, ki se zaradi invalidnosti ne morejo same vključevati v družbo in si zagotavljati socialne varnosti.

(2) Pogoji za pridobitev statusa invalida je, da je invalidnost nastala pred polnoletnostjo ali v primeru, če se oseba šola, najpozneje do dopolnjenega 26. leta starosti. Izjema so osebe z zmerno do hudo možgansko poškodbo ali okvaro, osebe z avtističnimi motnjami in gluhoslepe osebe, pri katerih invalidnost lahko nastane tudi pozneje, vendar pred prvo zaposlitvijo oziroma, če iz naslova zavarovanja ne pridobijo nobenih pravic.

(3) Poleg pogojev iz prvega in drugega odstavka tega člena je pogoj za pridobitev statusa invalida po tem členu še, da:

- so državljani Republike Slovenije ali
- so tujci s stalnim prebivališčem ali dovoljenjem za prebivanje v Republiki Sloveniji.

4. člen (postopek pridobitve statusa)

(1) Vlogo za pridobitev statusa invalida po tem zakonu lahko upravičenec ali upravičenka (v nadaljnjem besedilu: upravičenec), njegov zakoniti zastopnik ali skrbnik vloži pri centru za socialno delo, ki je krajevno pristojen glede na stalno prebivališče invalida. Vlogi priloži zadnjo odločbo o usmerjanju, ki jo je izdal organ, pristojen za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, odločbo centra za socialno delo o priznani pravici do dodatka za nego otroka ali mnenje invalidske komisije Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZPIZ).

(2) Če je iz odločbe ali mnenja iz prejšnjega odstavka nedvomno razvidno, da oseba izpolnjuje pogoje iz prejšnjega člena, center za socialno delo izda odločbo o priznanju statusa invalida po tem zakonu.

(3) Če iz odločbe ali mnenja iz prvega odstavka tega člena ni jasno razvidno, da oseba izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa invalida po tem zakonu, center za so-

cialno delo pridobi izvedensko mnenje Univerzitetnega inštituta Republike Slovenije – SOČA. Mnenje Univerzitetnega inštituta Republike Slovenije – SOČA je podlaga za izdajo odločbe o priznanju statusa invalida po tem zakonu.

II. DENARNI PREJEMKI

5. člen (nadomestilo)

(1) Invalid, ki je pridobil status invalida po tem zakonu, ima pravico do nadomestila za invalidnost (v nadaljnjem besedilu: nadomestilo) za pokrivanje osnovnih življenjskih stroškov, ki mu omogoča enakovredno življenje in prebivanje v skupnosti. Ne glede na premoženjsko stanje upravičenca do nadomestila je višina nadomestila enaka seštevku denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka po zakonu, ki ureja socialno varstvene prejemke, ki velja za edino odraslo osebo v družini.

(2) O pravici do nadomestila odloči center za socialno delo.

(3) Če invalid sklene delovno razmerje, se mu nadomestilo izplačuje v višini razlike med prejeto plačo in zneskom neto minimalne plače.

(4) Ko invalidu delovno razmerje iz kakršnega koli razloga preneha, ima znova pravico do nadomestila v polnem znesku.

(5) Invalid pridobi pravico do nadomestila, ko dopolni 18 let, osebe iz druge, tretje in četrte alineje prvega odstavka 3. člena tega zakona pa od prvega dne naslednjega meseca po pridobitvi statusa invalida po tem zakonu.

6. člen (dodatek za pomoč in postrežbo)

(1) Invalid, ki zaradi invalidnosti potrebuje pomoč in postrežbo druge osebe za opravljanje osnovnih življenjskih potreb, ima poleg pravice do nadomestila, pravico do dodatka za pomoč in postrežbo, če nima pravice do dodatka za isti namen po drugih predpisih.

(2) Višina dodatka za pomoč in postrežbo je odvisna od tega, koliko pomoči druge osebe invalid potrebuje.

(3) Izvedenski organ po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, na zaprosilo pristojnega centra za socialno delo poda mnenje o potrebni pomoči druge osebe.

(4) V primeru pritožbe poda mnenje organ druge stopnje, po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(5) Višina dodatka za pomoč in postrežbo se odmeri po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

7. člen

(izplačevanje denarnih prejemkov)

Nadomestilo za invalidnost iz 5. člena tega zakona in dodatek za pomoč in postrežbo iz 6. člena tega zakona izplačuje ZPIZ.

8. člen

(družinska pokojnina in družinska invalidnina)

(1) Invalid, ki je prejemnik nadomestila in pridobi pravico do družinske pokojnine po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje ali do družinske invalidnine po predpisih, ki urejajo vojne invalide, je upravičen do delnega nadomestila, kadar je družinska pokojnina oziroma družinska invalidnina nižja od nadomestila in sicer za razliko od višine družinske pokojnine oziroma družinske invalidnine do višine nadomestila.

(2) ZPIZ invalidu, ki mu je z odločbo ZPIZ-a priznana družinska pokojnina za nazaj in je prejemal nadomestilo, za nazaj izplača le razliko med višino izplačanih nadomestil in družinsko pokojnino.

9. člen

(pritožba)

(1) Zoper odločbo iz 4., 5., in 6. člena tega zakona je dovoljena pritožba.

(2) O pritožbah odloča ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo.

III. SOCIALNO VKLJUČEVANJE INVALIDOV V SKUPNOST

10. člen

(storitve socialnega vključevanja)

(1) Za zagotavljanje socialnega vključevanja invalidov v skupnost, imajo invalidi pravico do storitev socialnega vključevanja, ki jih zagotavljajo izvajalci storitev socialnega vključevanja v skupnosti z namenom enakovrednega in enakopravnega sobivanja invalidov in neinvalidih oseb v skupnosti.

(2) Storitve socialnega vključevanja so namenjene:

- usposabljanju za samostojno življenje,
- vseživljenjskemu učenju,

- prebivanju s podporo in
- ohranjanju socialne vključenosti starejših invalidov.

(3) Nabor, vsebino in obseg sofinanciranja posameznih storitev socialnega vključevanja ter pogoje za izvajanje posameznih storitev socialnega vključevanja pripravi ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, v sodelovanju z Inštitutom Republike Slovenije za socialno varstvo (v nadaljnjem besedilu: Inštitut).

(4) Invalidi imajo pravico do storitev socialnega vključevanja, ki jim omogočajo čim bolj neodvisno življenje, izražanje lastne volje in želja ter njihovo vključevanje v ožje in širše družbeno okolje.

(5) Invalidi, ki so vključeni v socialnovarstvene storitve, imajo pravico samo do storitev socialnega vključevanja, ki se ne izvajajo v času izvajanja socialnovarstvenih storitev, v katere so vključeni.

(6) Če invalid, ki biva v skupnosti, potrebuje zdravstvene storitve, le te uveljavlja po predpisih, ki urejajo zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje.

(7) Za spremljanje izvajanja in razvoja storitev socialnega vključevanja je pristojen Inštitut.

11. člen

(usposabljanje za samostojno življenje)

(1) Usposabljanje za samostojno življenje je nabor storitev socialnega vključevanja, ki so namenjene vsem invalidom po tem zakonu, predvsem pa osebam s pridobljeno možgansko poškodbo ali okvaro.

(2) Način, obseg in oblika izvajanja teh storitev je odvisen od potreb posameznega invalida.

12. člen

(vseživljenjsko učenje)

(1) Vseživljenjsko učenje je nabor storitev socialnega vključevanja, namenjenih ohranjanju pridobljenih znanj in pridobivanju novih znanj s ciljem ohranjati čim večjo samostojnost invalida v skupnosti.

(2) Način, obseg in oblika izvajanja storitev so odvisni od potreb posameznega invalida.

13. člen

(prebivanje s podporo)

(1) Prebivanje s podporo se izvaja kot samostojno prebivanje enega ali več invalidov z nudenjem storitev socialnega vključevanja za čim samostojnejše življenje invalidov v skupnosti.

(2) Način, obseg in oblika izvajanja storitev je odvisna od potreb posameznega invalida.

14. člen

(ohranjanje socialne vključenosti starejših invalidov)

(1) Storitve socialnega vključevanja se za invalide, starejše od 65 let, izvajajo primerno njihovi starosti in potrebam za zagotavljanje njihovega samostojnega življenja v skupnosti.

(2) Način, obseg in oblika izvajanja storitev je odvisna od potreb posameznega invalida.

15. člen

(postopek)

(1) Vlogo za pridobitev pravice do storitev socialnega vključevanja invalid, njegov zakoniti zastopnik ali skrbnik, vloži pri centru za socialno delo, ki je krajevno pristojen glede na stalno prebivališče invalida.

(2) Center za socialno delo za vsakega invalida, ki uveljavlja pravico do storitev socialnega vključevanja, imenuje člane strokovne komisije z liste izvedencev po zakonu, ki ureja osebno asistenco. Strokovna komisija poda mnenje, katere storitve socialnega vključevanja potrebuje invalid.

(3) Center za socialno delo z odločbo invalidu prizna pravico do storitev socialnega vključevanja.

(4) Storitve socialnega vključevanja se izvajajo na podlagi dogovora, ki ga pripravi izvajalec storitev socialnega vključevanja skupaj z invalidom, njegovim zakonitim zastopnikom ali skrbnikom.

16. člen

(spremenjene okoliščine)

(1) V primeru spremenjenih okoliščin invalid, njegov zakoniti zastopnik ali skrbnik ali izvajalec storitev socialnega vključevanja centru za socialno delo predlaga ponovno oceno strokovne komisije za priznanje pravice do storitev socialnega vključevanja.

(2) O ponovni vlogi center za socialno delo odloči z odločbo.

17. člen

(pritožba)

(1) Zoper izdano odločbo centra za socialno delo ima invalid pravico do pritožbe.

(2) O pritožbi odloča ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo.

18. člen

(vrednotnica za plačilo storitev socialnega vključevanja)

(1) Po pravnomočnosti odločbe o priznanju pravice do storitev socialnega vključevanja center za socialno delo za plačilo storitev socialnega vključevanja invalidu izda vrednotnico.

(2) Vrednotnica za plačilo storitev socialnega vključevanja vsebuje:

- naziv centra za socialno delo, ki je izdal vrednotnico,
- številko vrednotnice,
- datum izdaje vrednotnice,
- številka in datum odločbe o priznanju pravice do storitev socialnega vključevanja,
- ime in priimek upravičenca, EMŠO, naslov prebivališča,
- vrsto, vrednost in oblike storitev socialnega vključevanja,
- rok veljavnosti vrednotnice in
- podpis odgovorne osebe in žig centra za socialno delo.

19. člen

(financiranje)

(1) Vse pravice iz prvega in drugega poglavja tega zakona se financirajo iz proračuna Republike Slovenije.

(2) Pravice iz tretjega poglavja tega zakona se financirajo v obsegu, ki ga predpiše ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, v okviru razpoložljivih proračunskih sredstev.

(3) Če pridobi upravičenec pravice do storitev socialnega vključevanja po tem zakonu in po drugih predpisih, lahko uživa le eno od obeh istovrstnih pravic, ki si jo sam izbere.

IV. ZBIRKE PODATKOV

20. člen

(zbiranje, obdelovanje in hranjenje podatkov)

(1) Za zbiranje, shranjevanje, pošiljanje in uporabo podatkov, vsebovanih v zbirkah podatkov, ki so potrebni za izvajanje tega zakona, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov, če ta zakon ne določa drugače.

(2) Za namene izvajanja in razvoja storitev socialnega vključevanja se podatki, ki so potrebni za načrtovanje vrste in obsega storitev socialnega vključevanja ter spremljanje doseganja kazalnikov uspešnosti, obdelujejo v obliki, ki onemogoča identifikacijo posameznika.

21. člen

(evidenca oseb s statusom invalida)

(1) Za potrebe odločanja o pridobitvi statusa invalida po tem zakonu, pravice do nadomestila, dodatka za pomoč in postrežbo, vrednotnic za plačilo storitev socialnega vključevanja, za načrtovanje politike, spremljanje stanja ter za znanstvenoraziskovalne in statistične namene se vodi informatizirana zbirka podatkov o osebah, ki so pridobile status invalida po tem zakonu ali po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb, njihovih zakonitih zastopnikov ali skrbnikov, prejemnikov pravice do nadomestila, dodatka za pomoč in postrežbo, o prejemnikih in zneskih vrednotnic za plačilo storitev socialnega vključevanja in izdanih odločbah (v nadaljnjem besedilu: centralna zbirka podatkov). Centralna zbirka podatkov vsebuje naslednje podatke:

- osebne podatke osebe, ki je pridobila status invalida po tem zakonu ali po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb, njegovega zakonitega zastopnika ali skrbnika (osebno ime, EMŠO, naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča, rojstni podatki, naslov nudenja storitev socialnega vključevanja, osebno ime zakonitega zastopnika ali skrbnika),
- podatke o vrsti invalidnosti,
- podatke o denarnih prejemkih invalida,
- datum začetka in prenehanja izvajanja storitev socialnega vključevanja,
- podatke o priznanih in uveljavljenih socialnovarstvenih pravicah ter o datumu uveljavitve in prenehanju pravic,
- številko in datum izdaje odločbe o priznanju pravice do storitev socialnega vključevanja,
- podatke o storitvah socialnega vključevanja, ki se nudijo invalidu,
- odobreno število ur storitev socialnega vključevanja,
- podatke o izvajalcu storitev socialnega vključevanja (firma, sedež, ime in priimek, naslov bivališča).

(2) Centralno zbirko podatkov obdeluje ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, kot upravljavec centralne zbirke podatkov.

(3) Podatki iz evidence iz tega člena se hranijo deset let po prenehanju uveljavljanja pravic po tem zakonu.

22. člen (pridobivanje podatkov)

(1) Podatki iz prejšnjega člena, ki so po tem zakonu potrebni za uveljavljanje pravic po tem zakonu, se zbirajo neposredno od upravičencev, njihovih zakonitih zastopnikov ali skrbnikov ter po uradni dolžnosti iz zbirk podatkov iz drugega odstavka tega člena, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblašчени organi in organizacije.

Upravičenec, njegov zakoniti zastopnik ali skrbnik mora centru za socialno delo dati vse podatke, o katerih pooblašчени organi in organizacije ne vodijo zbirk podatkov.

(2) Centri za socialno delo in ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, podatke iz prejšnjega odstavka brezplačno pridobivajo iz obstoječih zbirk podatkov naslednjih upravljavcev:

- Ministrstva za notranje zadeve – podatke iz centralnega registra prebivalstva (ime in priimek, EMŠO, državljanstvo prebivalca, ki uveljavlja pravice po tem zakonu, stalno ali začasno prebivališče, država prebivanja, naslov za vročanje, sprememba osebnega imena, podaljšanje in odvzem roditeljske pravice ter datum prenehanja tega ukrepa, odvzem in vrnitev poslovne sposobnosti, skrbništvo ter datum prenehanja tega ukrepa),
- centrov za socialno delo – podatke o oblikah družbenega varstva po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb, podatke o uveljavljenih pravicah po tem zakonu (začetek in prenehanje pravic), odločbo o pridobitvi pravice do nadomestila za invalidnost in odločbo o pridobitvi pravice do dodatka za pomoč in postrežbo po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb, odločbo o pridobitvi statusa invalida, odločbo o pravici do nadomestila za invalidnost, odločbo o pravici do dodatka za pomoč in postrežbo ter odločbo o pravici do vrednotnic po tem zakonu,
- ZPIZ – podatke o izplačanih nadomestilih za invalidnost in podatke o izplačanih dodatkih za tujo nego in pomoč po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb, podatke o izplačanih družinskih pokojninah in dodatkih za pomoč in postrežbo po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ime in priimek, EMŠO, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, datum izdaje odločb o pridobljenih pravicah po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje),
- upravnih enot – podatke o prejemnikih družinske invalidnine po predpisih, ki urejajo vojne invalide (ime in priimek, EMŠO, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, datum izdaje odločb o pridobljenih pravicah),
- Zavoda za zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje Slovenije – podatke o zaposlenih osebah, ki so pridobile status invalida po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb in po tem zakonu,

- Finančne uprave Republike Slovenije – podatke o višini izplačanih plač oseb s statusom invalida po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb in po tem zakonu.

(3) O pridobivanju podatkov iz tega člena ni treba predhodno seznanimi oseb, na katere se podatki nanašajo.

(4) Zaradi točnosti in ažurnosti podatkov iz prejšnjega člena se lahko povezuje centralna zbirka podatkov s centralnim registrom prebivalstva na podlagi EMŠO.

V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

23. člen

(rok za pripravo nabora storitev socialnega vključevanja)

Ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, v sodelovanju z Inštitutom, pripravi nabor in vsebino posameznih storitev socialnega vključevanja ter pogoje za izvajanje posameznih storitev socialnega vključevanja, določene v določbah tretjega odstavka 10. člena tega zakona do 31. decembra 2019.

24. člen

(ohranitev pridobljenih pravic)

(1) Invalidi, ki so pridobili status invalida po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/83, Uradni list RS, št. 114/06 – ZUTPG, 122/07 – odl. US, 61/10 – ZSVarPre in 40/11 – ZSVarPre-A), ohranijo status invalida in s tem vse pridobljene pravice.

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona se dodatek za tujo nego in pomoč po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/83, Uradni list RS, št. 114/06 – ZUTPG, 122/07 – odl. US, 61/10 – ZSVarPre in 40/11 – ZSVarPre-A) spremeni v dodatek za pomoč in postrežbo, in sicer tako, da:

- upravičenci, ki potrebujejo pomoč za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb, postanejo upravičenci do dodatka za pomoč in postrežbo v skladu z določbo prvega odstavka 103. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15, 23/17, 40/17 in 65/17),
- upravičenci, ki potrebujejo pomoč za opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb, postanejo upravičenci do dodatka za pomoč in postrežbo iz drugega odstavka 103. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ura-

dni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15, 23/17, 40/17 in 65/17).

25. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem začetka veljavnosti tega zakona preneha veljati Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/83, Uradni list RS, št. 114/06 – ZUTPG, 122/07 – odl. US, 61/10 – ZSVarPre in 40/11 – ZSVarPre-A).

26. člen

(uporaba podatkov)

Ne glede na določbo prejšnjega člena se podatki, pridobljeni na podlagi Zakona o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, uporabljajo še naprej za namen uveljavljanja pravic invalidov, ki so pridobili status po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb.

27. člen

(prenehanje preživninske obveznosti staršev)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati preživninska obveznost staršev, kot jo je urejal drugi odstavek 123. Člena Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list SRS, št. 15/76, Uradni list RS, št. 1/89 in 64/01).

28. člen

(začetek uporabe)

III. poglavje tega zakona se začne uporabljati 1. januarja 2022.

29. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati 1. januarja 2019.

Št. 540-02/18-3/24

Ljubljana, dne 17. aprila 2018

EPA 2625-VII

Državni zbor
Republike Slovenije
dr. Milan Brglez l.r.
Predsednik

KAZALO

Kaj je zakon o socialnem vključevanju invalidov?	3
Kaj je v knjigi?	8
GLAVNA POGLAVJA	13
Socialno varstvo in socialna vključenost	14
Kaj je v zakonu?	19
Za koga je zakon?	20
Status invalida	22
Kako do statusa – postopek	25
Pravica do denarja	28
Pravica do storitev socialnega vključevanja	34
Kako do storitev – postopek	37
DODATNA POGLAVJA	41
Vrste invalidnosti	42
Kaj je poslovna sposobnost?	49
Status invalida po drugih zakonih	50
Težke besede	52
ZAKON O SOCIALNEM VKLJUČEVANJU INVALIDOV (ZSVI)	55

ZAKON O SOCIALNEM VKLJUČEVANJU INVALIDOV

Izdalo in založilo:	Združenje izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije v Republiki Sloveniji
Za izdajatelja:	Karl Destovnik
Priprava vodnika v lahkem branju:	Zavod RISA (www.risa.si)
Urednica:	Tatjana Knapp
Besedilo v lahkem branju:	Saša Lesjak in Estera Slatinšek
Testne bralke in bralci:	Magda Janžekovič, Marjetka Levar, Jožica Stropnik, Mario Hainc, Jure Ravnikar, Janez Vitrih, Marjeta Cafuta, Veronika Čebulj, Tadeja Repotočnik
Strokovno svetovanje in podpora:	Center za socialno delo Koroške
Lektorica:	Nina Vožič Makuc
Ilustratorica:	Janja Kosi
Oblikovanje in prelom:	Ana Destovnik
Fotografija na naslovnici:	Adobe Stock
Tisk:	Abografika
Naklada:	1250

Ljubljana, julij 2020

Za vsebino prispevkov odgovarjajo avtorji.

Priročnik je nastal znotraj projekta ZaVse/4ALL, ki ga skupaj izvajajo Združenje izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije v Republiki Sloveniji kot koordinator in projektna partnerja Slovenska filantropija in Zavod Vozim.

Projekt ZaVse/4ALL sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

316.4.063.3-056.26(497.4)(094.5)

LESJAK, Saša

Zakon o socialnem vključevanju invalidov / [besedilo v lahkem branju Saša Lesjak in Estera Slatinšek ; ilustratorica Janja Kosi]. - Ljubljana : Združenje izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije v Republiki Sloveniji, 2020

ISBN 978-961-94992-1-4

1. Slatinšek, Estera 2. Slovenija. Zakoni itd.: Zakon o socialnem vključevanju invalidov
COBISS.SI-ID 23364099

